

Dosarul nr.3ra-730/22
2-19203858-01-3ra-22072022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: T. Avasiloiu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

Î N C H E I E R E

09 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și a recursului depus de Olga Maluda, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul Superior al Magistraturii împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, persoană terță Olga Maluda cu privire la anularea deciziei nr.185/19 din 29 noiembrie 2019,

împotriva deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admisă cererea de apel depusă de Consiliul Superior al Magistraturii, s-a casat integral hotărârea din 02 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și s-a emis o decizie nouă prin care s-a admis acțiunea depusă de Consiliul Superior al Magistraturii,

c o n s t a ț ă:

La 24 decembrie 2019, Consiliul Superior al Magistraturii a formulat cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, persoană terță Olga Maluda cu privire la anularea deciziei nr.185/19 din 29 noiembrie 2019.

Prin hotărârea din 02 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă cererea de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ depusă de Consiliul Superior al Magistraturii împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, persoană terță Olga Maluda cu privire la anularea deciziei nr.185/19 din 29 noiembrie 2019.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea hotărârii primei instanțe, la 07 iulie 2021, Consiliul Superior al Magistraturii a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, iar la 23 decembrie 2021 a prezentat motivarea apelului solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii din 02 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea de apel depusă de Consiliul Superior al Magistraturii.

S-a casat integral hotărârea din 02 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și s-a emis o nouă decizie prin care: s-a admis acțiunea depusă de Consiliul Superior al Magistraturii împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, persoană terță Olga Maluda cu privire la anularea deciziei nr.185/19 din 29 noiembrie 2019.

S-a anulat decizia nr.185/19 din 29 noiembrie 2019 a Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității (f.d.179, 180-200, vol.II).

La 25 mai 2022, Olga Maluda a depus recurs motivat în limba rusă împotriva deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, ulterior la 05 iulie 2022, a mai depus un recurs suplimentar, de asemenea în limba rusă, împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe (f.d.238-244, vol.II; 1-7, 55 vol.III).

La 03 mai 2022, prin intermediul poștei electronice, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a depus recurs nemotivat împotriva deciziei instanței de apel, ulterior, la 28 iulie 2022 a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei instanței de apel solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii formulate de Consiliul Superior al Magistraturii, prin urmare să fie menținută hotărârea primei instanțe (f.d.247, vol.II; 123-125, vol.III).

La 27 iulie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Consiliului Superior al Magistraturii copia recursului depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și a recursului depus de Olga Maluda, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.100, vol.III).

La 02 august 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Consiliului Superior al Magistraturii și Olgăi Maluda copia recursului motivat depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității împotriva deciziei instanței de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.129, vol.III).

La 02 septembrie 2022, Consiliul Superior al Magistraturii a depus referință, solicitând să fie declarat inadmisibil recursul depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și recursul depus de Olga Maluda împotriva deciziei instanței de apel, sau după caz, respingerea recursurilor menționate ca fiind neîntemeiate (f.d.131-133, vol.III).

La 21 octombrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și Olgăi Maluda copia referinței depuse de Consiliul Superior al Magistraturii, pentru informare (f.d.136, vol.III).

Studiind cererile de recurs depuse de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și de Olga Maluda, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de acorda recurenței Olga Maluda termen pentru înlăturarea neajunsurilor stabilite la depunerea cererii de recurs, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.244 alin.(2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap.III din cartea a treia, dacă din prevederile

prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, prevederile art.233 din cap.III din cartea a treia din Codul administrativ, reglementează condițiile de formă și de conținut față de cererea de apel și prin urmare față de cererea de recurs.

Totodată, art.231 alin.(2) din cap.III din cartea a treia din Codul administrativ, stipulează că pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap.II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

În corespundere cu art.213 din Codul administrativ, dacă cererea de chemare în judecată nu corespunde prevederilor art.211 alin.(1) și (2) și ale art.212 alin.(1), judecătorul stabilește reclamantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă reclamantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea se consideră depusă la data inițială.

Conform art.235 coroborat cu art.art.244 alin.(2) din Codul administrativ, dacă cererea de recurs nu corespunde cerințelor prevăzute la art.233 alin.(1) și (2) și art.234 alin.(1), judecătorul stabilește recurentului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă recurentul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea de recurs se consideră depusă la data inițială.

Instanța de recurs observă că, la caz, cererea de recurs depusă de Olga Maluda este depuse în limba rusă, adică într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acestora în limba de stat.

La aspectul dat, art.26 din Codul administrativ, stipulează că limba de procedură în fața autorităților publice și a instanțelor de judecată competente este cea prevăzută de legislație.

Prin Hotărârea nr.17 din 04 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova, a fost constatată desuetudinea Legii nr.3465-XI din 01 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești. Curtea a notat că potrivit art.74 alin. (1) din Legea nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

În lumina celor indicate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că unul din principiile fundamentale ale procesului civil și penal este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art.118 din Constituție, art.24 din Codul de procedură civilă, art.16 din Codul de procedură penală și art.9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Prevederile conținute în art.118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Conform art.13 din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în lumina Hotărârii Curții

Constituționale a Republicii Moldova nr.36 din 05 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă ca limba română. Caracterul oficial al limbii instituie, obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului.

Principiul utilizării limbii oficiale impune obligația participanților la proces de a se conforma condițiilor de admisibilitate a cererii de chemare în judecată, cererii de apel și cererii de recurs, *inter alia* de a fi redactate în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat - limba română.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că dreptul de acces la instanță nu este unul absolut și se pot impune anume limitări; acestea sunt implicit admise, deoarece dreptul de acces „prin natura sa, presupune reglementarea sa de către stat, reglementare care poate varia în timp și spațiu, în concordanță cu nevoile și resursele comunității și ale indivizilor” (a se vedea *Stanev vs Bulgaria* [Marea Cameră], 17 ianuarie 2012, §230; *Pasquini vs San Marino*, 2 mai 2019, §156).

Condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, §24; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, §§23-24). Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, §64; *Samardzic vs Croația*, 20 iulie 2017, §28; *Zubac vs Croația* [Marea Cameră], 5 aprilie 2018, §82)

În aceste condiții, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, în cazul când cererea de recurs este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, justițiabilului i se va indica acest neajuns și i se va acorda un termen pentru înlăturarea acestuia. Dacă cererea de recurs se va perfecta în limba de stat sau va fi însoțită de o traducere oficială a textului acesteia, atunci se va considera depusă la data inițială.

Totodată, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanților la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că cererea de recurs depusă de Olga Maluda este redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va amâna examinarea admisibilității recursurilor și va acorda recurentei Olga Maluda termen pentru prezentarea cererii de recurs redactată cu traducere în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat, până la 21 noiembrie 2022, ora 17:30.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție consideră necesar a explica recurenteii că, în cazul neînălăturării în termenul stabilit de instanța de recurs a neajunsurilor constatate la depunerea cererii de recurs, în temeiul art.246 alin.(2) lit.f), art.244 alin.(2), art.233 alin.(1) din Codul administrativ, recursul va fi declarat inadmisibil.

Conform art.art.26, 244 alin.(2), art.235, art.230 și art.195 din Codul administrativ în coroborare cu art.208 din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se amână examinarea admisibilității recursului depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și a recursului depus de Olga Maluda împotriva deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, pentru 23 noiembrie 2022.

Se acordă termen recurenteii Olga Maluda pentru prezentarea la Curtea Supremă de Justiție (sediul: mun. Chișinău, str. Petru Rareș, nr.18) a cererii de recurs motivată împotriva deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, redactată cu traducere în limba de stat, până la data de 21 noiembrie 2022, ora 17:30.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron